

Germain, on romangué set anys. Uns anys plens de vivències de tots colors... Alguna vegada s'havia recolzat sobre la barana d'algun pont del Sena, contemplant la corrent, riu avall, lliscant els seus pensaments i els sentiments també corrent avall... Tal vegada devia evocar el pont de la Salut i el Ripoll, tan modest però tan íntim...

Allà a París conegué a molts artistes i entre ells es retrobà amb Manuel Duque, el qual aleshores tenia una forta ascendència entre els artistes provinents de totes parts.

Exposà a la Galeria Víctor Hugo i la seva obra fou ben acollida, majorment entre els pintors. Amistà amb un d'ells, un polonès –una muntanya humana- Gabriel Morvay, qui, invitat per Llorenç Balsach anà a Sabadell oferint-li conviure a casa seva. Aquí, entre vells i nous amics, s'hi feu un lloc. Si sentia bé i no diria com a casa perquè ell fou un trotamons. De cop desapareixia i ningú no sabia on havia anat a parar...

Després d'un temps –fins i tot alguns anys- retornava a Sabadell. Aquí sempre se l'havia rebut amb els braços oberts en el món de l'art. Aquí morí; aquí descansa definitivament...

Era obligat fer aquesta al·lusió a qui fou un dilecte amic de l'Angle. Per estatura semblaven Quixot i Panxa; units per l'amistat i per l'art, certament.

A París, l'Angle amb el seu amic pintor W. Slepian, anaren al pati del Museu del Louvre, a la Plaça de la Concòrdia i a l'Arc de Triomf de l'Etoil, on empastifant immenses llesques de paper amb colors detonants, afirmaven la seva repulsa contra l'ofici. Així, la pintura d'acció havia esclatat. Aquella explosió arribà aquí, al carrer...

El nostre personatge, ajudat per Joaquim Montserrat obriren una exposició a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell amb les obres que ambdós havien pintat al mig del carrer unes hores abans. (Agost del 1960).

D'aquí l'origen del grup de joves pintors que formaren el Grup Gallot. El formaven: Angle, Balsach (+), Bermudez, Alfons Borell, Llorenç (+), Montserrat, Manuel Duque (+), i Lluís Vila Plana (+). Aquest Grup "organitzà –diu Andreu Castells en l'Art Sabadellenc (1961)- un castell de focs de pintura d'acció pública als llocs més neuràlgics de la ciutat de Barcelona, a ple migdia del 23 de setembre de 1960, on tot l'equip en pes es dedicà a pintar 100 metres lliços de paper, treball televisat, filmat pels noticiaris i anotat pels periodistes i crítics d'art".

Fou llavors que l'Angle va dir aquesta frase: "Nosaltres no som gent de cultura, jo sóc un inculte; som instintius".

Tot aquell moviment aixecà en un ampli sector de públic una forta reproacció. Més endavant, alguns d'aquells que formaren el grup adoptaren camins més moderats.

-“Vaig deixar la pintura creativa i abstracte per assolir el realisme.

“L'impressionisme vers al realisme”
—digué arran del canvi.

L'Angle exercí de professor a l'Escola d'Art (1977). Enmig dels seus alumnes esguardava, alligona en pràctica i teòrica l'ús del color, el matís, i ell esdevenia co-partícep de l'obre de l'alumne i l'estima i la valora amb la seva tendresa de caràcter i bonhomia. Hom diria que ell surt i entra per les teles, amb la inquietud i la recerca en la punta del pinzell o en l'espàtula. Bé es podia aplicar aquella definició que li dedicà F. Bernaldo en certa ocasió, arran d'una exposició que presentà a Madrid, a la Galeria Eureka (1973). Deia: “En Angle se percibe siempre que detrás de todo, la experiencia diaria es su fuente”.

Tot és discutible. I no gens menys l'Art. I els artistes. I dic això —sense que digui res de nou, és clar— per introduir en aquesta Semblança una curiosa i divertida presentació que li feu Joan de Sagarra, crític, polemista, càustic, enginyós i de vegada rebenitista. És el text que li feu a l'Angle en el catàleg de la seva exposició a l'Acadèmia de Belles Arts, al febre del 1976. És aquest:

ES L'ANTONI ANGLE UN BON PINTOR?

La mestra ha apagat el projector i escriu a la pissarra el deure, una redacció que els nens hauran de portar el dilluns a escola:

Es l'Antoni Angle un bon pintor?

Es un bon pintor l'Antoni Angle? El fill del jutge pensa que no. Per què? Potser perquè pinta dones despullades. Els jutges i els seus fills i els nèts dels jutges són una gent tan cocasse...

El nèt del rei de la Ilustrina tampoc pensa que l'Antoni Angle sigui ell que es diu un bon pintor. Per què? Doncs perquè la bona pintura a casa del seu

avi en tenen molta de bona pintura de firma, com diu l'avi val molts diners i la mestra l'hi ha dit que els quadres d'Angle no són pas gaire cars. I el fill adulterí, què pensa el fill adulterí?

El fill adulterí que és un set-ciències, i diu que de gran vol ser procurador en Cortes, pensa que el que interessa és no fer el ridícul, no ficar els peus a la galleda. I després de fullejar un llibret del senyor Cirici Pellicer que hi ha a la biblioteca del seu pare escriu que no, que l'Antoni Angle no és un bon pintor, i a sobre té la barra —o la ingenuïtat— de raonar la seva negativa amb aquests mots “El crítico Cirici Pellicer no le cita entre los buenos”. Indubtablement aquest nen farà carrera, fins i tot és molt probable que el facin procurador en Cortes.

La nena dels grans ulls color de molsa creu que sí, que l'Antoni Angle és un bon pintor. Per què? “Que no heu vist —pensa en veu alta la nena— el cap i les mans de la Pepita —la dona del pintor— fent mitja vora la finestra?” Hi ha en aquella figura de la Pepita una barreja de nina i de Verge que té encisada a la nena. “Sí —escriu la

nena del ulls color de molsa—; l'Antoni Angle és un bon pintor perquè estima. Pintar és estimar. Un bon retrat és com fer un petó...”

I en Joan de Sagarra, què pensa l'Scarface de la cultureta de l'Antonio Angle? Dons en Joan de Sagarra que és un pèl poca vergonya pensa, convençut com n'està del paper social que ha de jugar sempre la pintura, que els clavells de l'Antoni Angle semblen que ni pintats perquè en arribar l'hora de la mort, el rei de la Ilustrina se'n planti mitja dotzena al trau del cos. Ja que si el gran patrici va néixer amb la flor al cul no hi veu cap raó perquè no hi hagi de morir.

Joan de Sagarra.

Pel final i a propòsit, hem deixat unes preguntes a formular-li. Cadasuna d'elles ha estat complimentada. Veiem-ho:

L'art marca cada època —van de bracet—. L'Art és evolutiu. Tu ja t'has fet gran veient passar el temps i les modes, i els ismes i els istes... Fes un comentari d'aquest cicle que has conviscut.

MONTESINOS

Recordi... per Catifes - Banderes
Tapisseria - Cortinatges
Moquetes - Cobrellits

Gràcia, 18 • Tel. 93 725 43 08 • SABADELL

Cafes
pont

Avda. Rafael Casanova, 38 • 08206 SABADELL (Espanya)
Tel. 93 726 62 22* • Fax 93 727 00 60

TS

TEIXITS SALVADOR
els teixits que tenen estil

Indústria, 33 - Tel. 93 725 65 90 - 08202 Sabadell

En principi es podria dir que les obres són l'exponent de les diferents èpoques del nostre passat i humanament no és exacte, doncs la majoria de les obres que nosaltres admirem són el fruit d'un propòsit individual i a vegades fins i tot han sigut fetes amb ànim de protesta i contra el sentir del moment. Cal pensar també que casualment només veiem o escoltem les obres preservades, oblidant coses inèdites i menyspreades que costaren sofriment a l'autor incomprès. Tampoc sabem res de les coses desaparegudes pel caprici d'algú.

El passat ens l'hem arranjat una mica al nostre gust i sembla que tot l'art del passat va ser sorprenent al moment

de mostrar-lo tal com ha de ser forçosament sorprenent el d'ara, seguint una evolució i significant un canvi, quan realment molts artistes ara admirats, varen ser rebutjats al seu temps i es evident que els nostres sentiments no han canviat, continuen volent ser purament testimonials, alguns d'aquests autors causen més sensació, però es deixen moltes coses importants o bé pitjor, a vegades creient-se originals, obliden que un altre ja ho havia dit abans.

Malgrat que a Sabadell hi ha més pintors per metre quadrat que en cap altre ciutat, en proporció, és clar, cal insistir en la pregunta: hi ha l'escola sabadellenca?...

Els pintors d'aquí han sigut i són actualment prou diversos, perseguint resultats diferents com per assegurar que cap límit defineix l'escola sabadellenca i amb la informació d'ara, ben enterats de les exposicions d'arreu i poden visitar els magnífics salons de pintura universal, serà impossible tenir entre nosaltres un accent peculiar o bé un tret especial.

Com a pintor, quin lloc dels que tu coneixes, és el teu preferit? (Per ordre de preferència, pots citar-ne alguns...)

Des del punt de vista de pintor paisatgista, crec que no hi ha altre lloc tant bell i variat com el Pirineu de Lleida. El conec bastant i potser per això és el meu lloc preferit.

Gimeno, Picasso, Miró, Dalí: a cadascú, aplica-li, sisplau, una definició a través de llurs obres.

El pintor Gimeno va sofrir privacions per poder dur a terme la seva obra i és un testimoni del propòsit humà contra la moda del seu temps, sortosament després de la seva mort va ser admirat justament com un dels millors catalans. La seva obra actualment és molt valorada i apreciada. El pintor Picasso reconegut universalment ens produeix una enlluernadora sensació d'autenticitat, tan sorprenent en totes les seves fases com inesperat pels intel·lectuals del seu temps. L'època blava, la rosa, creador del cubisme, etc., els gravats, la ceràmica sempre original, d'una producció vasta com per arribar considerar-lo l'artista més representatiu del segle. El pintor universal Joan Miró, és una fita màxima de l'art abstracte on cap altre pintor hi pot accedir, davant la seva obra notem l'entusiasme de l'autor i això no és pot transferir. El pintor Dalí geni del surrealisme còsmic, supera qualsevol adjectiu per la seva fantàstica, dispersa i onírica producció, s'hauria de parlar d'ell amb termes surrealistes que jo desconec.

D'acord que l'obra perfecta no existeix, però entre totes les obres que tu coneixes i has vist, quines d'elles destacaries com les més perfectes...?

Al Museu del Prado a Madrid, hi ha el retrat d'un cardenal pintat per en Rafael preferit entre les meves coses recordades. Es fet quan en el Renaixement Italià el pintor Rafael avançant-se al seu temps, pintant a l'oli usa el color per imitar la naturalesa, la vibració de la llum sobre l'epidermis, després va ser la pràctica de la pintura veneciana.

L'art, segons Maurois, és una evasió, no una demostració. És així, segon tu. O no? Explica-ho.

Jo em dedico a pintar i és la meva preocupació. Realment he vist sovint coses dels altres sense cap mena de preocupació, molt superficials i potser han estat fetes cercant una evasió però a mi m'han interessat. M'agraden les obres que demostren la gosadia i també els dubtes de l'autor, el resum de la seva sabiduria i la voluntat per ser diferent i fer ressaltar la personalitat, pintar per pintar no vol dir res. De la mateixa manera que qualsevol altre activitat, fins i tot la de pintar també és una activitat terapèutica, puix és una evasió. No sé dintre quin context l'escriptor André Maurois podia dir que l'art és una evasió.

QÜESTIONARI PROUST

- El principal tret del meu caràcter?
- L'obsessió per aconseguir fer-me entendre.
- La qualitat que prefereixo en un home?
- La bondat i la intel·ligència.
- La qualitat que prefereixo en una dona?
- La sensibilitat i profunditat de sentiments.
- Allò que més m'estimo dels amics?
- Els meus amics no em donen males notícies ni em traïcionen.
- El meu principal defecte?
- La incertitud per endevinar la veritat.
- La meva ocupació preferida?
- Treballar en quelcom que m'interessi i estudiar-ho.
- El meu somni de benestar?
- Disposar dels mínims necessaris i espai suficient per viure i treballar.
- Quina fóra la meva pitjor desgràcia?
- No adonar-me del mal que pugui causar a un altre.
- Què voldria ser?
- Treballador del que m'agrada.
- On desitjaria viure?
- A un poblet petit prop de Barcelona.
- Quin color prefereixo?
- Tots, per assajar fent barreja i poder fer temptatives matisant-los de diferents graus.
- Quina flor prefereixo?
- Una d'humil i resistent, per exemple les margarides.
- Quin ocell prefereixo?
- No els conec prou bé per notar les diferències i poder-me definir. M'agraden tots els que volen, fins hi tot els depredadors.
- Els meus autors preferits en prosa?
- Cervantes, Quevedo, Joanot Martorell, Proust, Kafka i un llarg etcètera m'han fet passar hores de bona lectura.
- Els poetes preferits?
- Salvat Papasseit, Carner, Guerau de Liost, Foix, Espriu, etc., en català. Charles Baudelaire, Apollinaire, Rimbaud, etc. en francès.
- Els herois de ficció?
- Aquiles.
- Les meves heroïnes de ficció?
- La Dama de les camèlies.
- Els meus compositors preferits?
- Mozart, Bach.
- Els pintors predilectes?
- Rafael, Tiziano, El Bosco, Velázquez, Goya, Picasso i molts més. Seria una llista inacabable i la meva predilecció varia el moment d'admirar-los.
- Els meus herois de la vida real?
- Els meus amics, els coneguts de més a prop i les persones que es distingeixen per la bondat i llurs obres.
- Les meves heroïnes històriques?
- Tot el gènere del sexe femení.
- Els noms que prefereixo?
- El Sol, després els noms dels astres i els de les constel·lacions.
- Què detesto més que res?
- El teixit de mentides confabulades.
- Quins caràcters històrics menyspreo més?
- Dominar per la força de les armes.
- Quin fet militar admiro més?
- El Timbaler del Bruc.
- Quina reforma admiro més?
- La reforma de la qualitat de vida, gràcies als invents de l'home.
- Quins dons naturals voldria tenir?
- Saber entendre les necessitats dels altres.
- Com m'agradaria morir?
- En pau i a la meva hora.
- Estat present del meu esperit?
- Tranquil·litat.
- Fets que m'inspiren més indulgència?
- Les malifetes, causades per ignorància i necessitat.
- El meu lema?
- Observar el respecte al pròxim.
- Com sóc?
- La meitat de com jo penso ser, sumant-hi la manera com pel meu comportament em veuen els altres.

RESTAURANT cuina de mercat

Pintor Borrassà, 43-47 • 08205 SABADELL
Tels. 93 727 70 42 - 93 726 27 91

AL VOSTRE
SERVEI
DES DE 1945

Via Massagué, 32 - Tel. 93 725 13 36
Rambla, 41 - Tel. 93725 99 67
08202 SABADELL

PERFIL

Angle agut.

Cabellut.

Cellanegre.

Bigotut.

Té aspecte mefistofèlic (però només l'aspecte...).

"Ha passat el xarampió, la verola borda, la rosa i totes les malalties", artísticament parlant...

"L'Angle ha menjat gos à le crochet".

Gallotista.

Fou capaç de convertir la comtal
plaça de Catalunya en un galliner...

